

Literatura estrangera

DAVID CASTILLO

Mirar sota la superfície

La setmana passada en el comentari sobre la novel·la *La zona*, de Serguei Dovlàtov, observàvem les similituds estructurals i temàtiques que tenia amb dos llibres de la literatura nord-americana, especialment amb *Winesburg, Ohio*, l'obra més important de Sherwood Anderson (1876-1941). El narrador va crear un mosaic de petites històries amb el nexa de la mirada d'un vell escriptor, George Willard, que, al llit, comença a visualitzar personatges: "Tots els homes i les dones que havia conegut al llarg de la seva vida havien esdevingut formes grotesques".

La novel·la -o el conjunt d'històries- sobre els habitants de la ciutat de Winesburg va aparèixer el 1919. Tot i ser atacat per una determinada crítica, el llibre va esdevenir una referència per a una gran part dels membres de la Generació Perduda: Hemingway, Faulkner, Fitzgerald, Dos Passos, Sinclair Lewis, Steinbeck i Wolfe. El rastre va continuar a través de grans figures com Cheever, Malamud, Mailer, Bellow, Harrison i Roth fins a arribar als Carver, Tobias Wolff, Richard Ford i Paul Auster, de qui la magnífica edició de Viena -excel·lent traducció del poeta Francesc Parcerisas- ha publicat la faixa amb una opinió rotunda: "Aquest és un llibre ple d'històries extraordinàries. Una de les grans obres de la literatura moderna nord-americana. I està meravellosament ben escrit". La lectura d'Auster contrasta amb els retrats sobre l'estil que alguns crítics i filòlegs han fet des que es va publicar.

Sherwood Anderson és un referent indiscutible de la literatura americana

La influència de *Winesburg, Ohio* no és exclusivament en l'àmbit de la narrativa. L'obra té un deute evident amb les criatures alienades dels poemes d'Edwin Arlington Robinson, per no parlar de *L'antologia de Spoon River*, d'Edgar Lee Masters - a qui va conèixer a Chicago-, publicada quatre anys abans, el 1915, amb un gran èxit. Masters creava els poemes com si fossin epitafis a les làpides del cementiri d'una petita localitat del Midwest americà. Anderson ens va mostrar personatges en moviment, caminant i xerrant pels carrers de la ciutat. No resulta estrany que els textos inspiressin poetes com Robert Frost i William Carlos Williams.

Anderson destil·la alta poesia en format de narrativa, contes a la caixa d'una novel·la sobre històries quotidianes que podrien ser una crònica periodística redactada per un agut observador de la realitat. Cal recordar que Anderson no va abandonar el periodisme ni quan va triomfar amb la literatura. La pura mirada també la considera un llegat de la seva mare, a qui dedica el llibre: "Gràcies a les seves penetrants observacions sobre la vida que l'envoltava, em despertà el desig de mirar sota la superfície de les vides". Com un pintor clàssic, l'escriptor convertia en art la monotonia dins una novel·la col·lectiva, un fresc recreat amb claredat i emoció. Continuarà la fórmula en l'obra posterior fins a derivar cap a la novel·la psicològica, amb menys repercussió. Moriria en un desgraciat accident en empassar-se l'escuradents d'un martini.*

Winesburg, Ohio

Sherwood Anderson
Viena
Barcelona, 2009
Preu: 17,80 euros
Pàgines: 256

1 2 3 4 5

BATIBULL

Víctimes i lloadors de Stalin

Tres setmanes parlant d'autors russos i el cronista comença a aficionar-se de nou a una literatura nacional només comparable a la nord-americana i la francesa. En algunes de les cartes a l'editor de la novel·la *La zona*, Serguei Dovlàtov es preguntava, després de mostrar la seva admiració: "Per què hauria de voler reescriure Xalàmov?". Una pregunta que responia amb *La zona*.

La malaguanyada Marina Tsvetàieva, mítica poeta russa

El comentari resulta l'excusa perfecta per parlar del segon volum -se'n publicaran sis- de *Relatos de Kolimá*, el gran llibre de Varlam Xalàmov, que Minúscula acaba de presentar. Es tracta de 25 contes sobre els presos dels camps siberians enmig de la neu de Kolimà, un retrat ferotge d'una realitat infrahumana. Xalàmov va conèixer bé els camps soviètics, perquè els va

visitar en tres ocasions, la primera per difondre el testament de Lenin, crític amb la brutalitat de Stalin.

El mateix segell ens ofereix una altra joia, el text biogràfic, *Viva voz de vida*, que va escriure la malaguanyada Marina Tsvetàieva sobre l'influent poeta i pintor Maximilian Volóixin, de qui va ser amiga. Un text evocador, carregat de geni i tendresa.

Els comunistes oficials també tenien mites. El gran glossador estalinista, model del realisme socialista, va ser Mikhaïl Xolokhov, de qui Debolsillo publica els quatre volums de *Don Apacible*, un enorme mural de la Primera Guerra Mundial i de la Revolució Russa. Gorki va dir que només era comparable amb *Guerra i pau*. Qui tingui la paciència i el temps de llegir les dues mil pàgines, que ho comprovi.*